

B.A./B.Sc. - 4th Sem.(Old Syll.2018)

(2519)

Paper: ESL-222

Environmental Studies-II

Time allowed: 3 hrs.

Max. Marks: 50

Section A (15 Marks): It consists of five short answer type questions. Candidates are required to attempt any **three** questions, each question carrying **5** marks. Answer to any of the questions should not exceed two pages.

Section B (20 Marks): It consists of four essay type questions. Candidates are required to attempt **two** questions, each question carrying **10** marks. Answer to any of the question should not exceed four pages.

Section C (15 Marks): It consists of two questions. Candidates are required to attempt one question only which carries **15** marks. Answer to the question should not exceed five pages.

Section-A

1. Why India is considered as mega-diversity nation?
2. How can the Marine Pollution be stopped?
3. Write a brief note on 'Nuclear hazards'.
4. Give a brief note on causes and effects of Noise pollution.
5. What are the steps for first aid to road accident victims?

Section-B

6. What are the effects of environmental pollution on human health?
7. Give a detailed account of role of information technology in environment and human health?
8. What are the qualities of a good entrepreneur?
9. Give a note on *in situ* conservation methods of biodiversity?

Section-C

10. Write definition, causes, effects and control measures of Air pollution.
11. Give a detailed account of 'Values of Biodiversity'.

PTO

(2)

(Punjabi Version)

ਨੋਟ: ਭਾਗ-ੳ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ਅ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੲ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ-ਵਿਵਿਧ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਸਮੁੰਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
3. 'ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਖਤਰੇ' ਉਤੇ ਇਕ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
4. ਸ਼ੌਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਉਤੇ ਇਕ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
5. ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪੀੜਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਟੈਪਸ ਕੀ ਹਨ?

ਭਾਗ-ਅ

6. ਮਾਨਵੀ ਸਿਹਤ ਉਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦੇ ਹਨ?
7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸਿਹਤ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਓਰਾ ਦਿਉ।
8. ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਐਂਟਰਪ੍ਰੀਨਿਉਰ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।
9. ਜੀਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਾਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਧੀਆਂ ਉਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-ੲ

10. ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਕਾਰਣਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣਕਾਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
11. 'ਜੀਵ-ਵਿਵਿਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ' ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਓਰਾ ਦਿਉ।

Contd... Pg/3

(3)

(Hindi Version)

नोट : भाग-क में से कोई तीन प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 5 अंक हैं। (3x5=15)

भाग-ख में से कोई 2 प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 10 अंक हैं। (2x10=20)

भाग-ग में से केवल एक प्रश्न करें जिसके 15 अंक हैं। (1x15=15)

भाग-क

1. भारत को विशालविविध राष्ट्र क्यों माना जाता है?
2. सामुद्रिक प्रदूषण को किस प्रकार रोका जा सकता है?
3. 'परमाणु खतरे' पर एक संक्षिप्त नोट लिखें।
4. शोर प्रदूषण के कारणों तथा प्रभावों पर एक संक्षिप्त नोट लिखें।
5. सड़क दुर्घटना पीड़ितों को प्राथमिक सहायता देने के स्टैपस क्या हैं?

भाग-ख

6. मानवी सेहत पर पर्यावरणक प्रदूषण के क्या प्रभाव पड़ते हैं?
7. पर्यावरण तथा मानवी सेहत में सूचना तकनालोजी की भूमिका का विस्तृत व्यौरा दें।
8. एक अच्छे व्यवसायी के गुण क्या हैं?
9. जीव-विविधता की यथास्थान संरक्षण विधियों पर एक नोट लिखें।

भाग-ग

10. हवा प्रदूषण की परिभाषा, कारणों, प्रभावों तथा नियंत्रणकारी मापदंडों का उल्लेख करें।
11. 'जैवविविधता के मूल्यों' का विस्तृत व्यौरा दें।
